

16. Roseman I. J. Motivations and emotivations: approach, avoidance, and other tendencies in motivated and emotional behavior: Handbook of Approach and Avoidance Motivation / Ed. Elliot A. J. New York: Psychology Press. 2011. P. 343–366
17. Salovey P., & Mayer J. D. Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*. 1990. No 9(3). P. 185-211.
18. Schultz P. W., Shriver C., Tabanico J. J. & Khazian A. M. Implicit connections with nature. *Journal of Environmental Psychology*. 2004. No 24. P. 31–42.
19. Syme G. J., Beven C. E. & Sumner N. R. Motivation for reported involvement in local wetland preservation: The roles of knowledge, disposition, problem assessment, and arousal. *Environment and behavior*. 1993. No 25. P. 586–606.

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.21.2.22>

ПРЕЦЕДЕНТНІ ІМЕНА У ТВОРАХ А. КРІСТІ: ПРАГМАЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

PRECEDENT NAMES IN THE WORKS BY A. CHRISTIE: PRAGMALINGUISTIC ASPECT

Суховецька Л.В.,
orcid.org/0000-0003-3345-0764
кандидат філологічних наук,

доцент кафедри германської філології

Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Стаття сфокусована на прагмалінгвістичному аналізі прецедентних імен як вербальних репрезентантів культурологічної інформації. Дослідження здійснено на матеріалі чотирьох детективних творів А. Крісті. У теоретичній частині було обґрунтовано синонімічність вживання термінів «прецедентний феномен», «прецедентні одиниці» та «прецедентні імена» у поданій статті. Внаслідок аналізу емпіричного матеріалу було встановлено, що клас прецедентних імен у дискурсі А. Крісті переважно представлено такими мовними одиницями: антропонімами, міфонімами, біблїонімами, релігїонімами, хрононімами, топонімами та етнонімами. На прикладах розкрито семантика визначених одиниць. Було виявлено та обґрунтовано такий нетрадиційний тип прецедентних одиниць, як етнонім. На багатому ілюстративному матеріалі розглянуто, як етноніми актуалізують стереотипні риси національного характеру, які належать когнітивній базі референтної групи.

З'ясовано функційний потенціал прецедентних імен. Установлено, що вони вживаються не для ідентифікації референта, а для його характеристики. Тому, провідною функцією прецедентних одиниць у художньому дискурсі А. Крісті є характеризувальна, призначення якої – ширше розкрити внутрішній світ героїв та передати відтінки поведінки персонажів. До частотних функцій також належить дескриптивна, метою якої є формування наочного образу персонажів та різних об'єктів у свідомості читача. Відзначено, що ці дві основні функції перемешуються із оцінною, евфемістичною, сюжетно-твірною, функцією інтенсифікації. Особливістю характеризувальної функції біблїонімів є те, що вона органічно поєднується із оцінною функцією, оскільки Біблія слугує ціннісними орієнтиром у визначенні поганих та добрих вчинків. Отже, прецедентні імена сприяють вираженню комунікативних інтенцій та вербалізації авторського задуму, засвідчують індивідуальну манеру письма А.Крісті.

Ключові слова: прецедентне ім'я, антропонім, міфонім, біблїонім, хрононім, топонім, етнонім.

The article focuses on pragmalinguistic analysis of precedent names as verbal representatives of cultural information. The study is based on four detective novels by A. Christie. In the theoretical part, the synonymy of the terms «precedent phenomenon», «precedent units» and «precedent names» has been grounded. As a result of the analysis of empirical material it has been found out that the class of precedent names in A. Christie's discourse is mostly represented by such linguistic units: anthroponyms, mythonyms, biblionyms, religionyms, chrononyms, toponyms and ethnonyms. We have identified a non-traditional type of precedent units, which is named ethnonym and we have supported this idea theoretically. The rich illustrative material examines how ethnonyms actualize stereotypical features of national character that belong to the common cognitive base of the writer and the reader.

We have presented the functional potential of precedent names. It has been noted that precedent units are deployed not to identify the referent, but to characterize it. Therefore, the leading function of precedent units in the fiction discourse by A. Christie is function of characterization, the purpose of which is to reveal the inner world of the characters and to convey the nuances of the protagonists' behavior. Among the frequent functions we single out a descriptive one, which aims to form a bright visual image of people and objects.

It is noted that these two main functions are interrelated with the evaluative, euphemistic, plot-creative and intensifying functions. Biblionyms harmonically combine characteristic function with the evaluative one, since the Bible serves as a value guide in determining evil and virtuous behavior. Thus, precedent names contribute to the expression and verbalization of communicative author's intentions, testify to the individual style of writing by A. Christie.

Key words: precedent name, anthroponym, mythonym, biblionym, chrononym, toponym, ethnonym.

Постановка проблеми. Прецедентні імена містять закодований культурологічний потенціал, виражають ціннісні орієнтації та світоглядні пріоритети певної групи людей, специфіку ментальності носіїв культури, формують національну ідеологію, без розуміння якої міжкультурне спілкування не може претендувати на успіх.

Експресивність та образність прецедентних одиниць, велика сила емоційного впливу, здатність яскраво й стисло передати думку, влучно й коротко охарактеризувати складні явища зумовлюють успішне використання прецедентних імен і в розмовному мовленні, і в літературних творах, і в медійному дискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сучасних вітчизняних та зарубіжних лінгвістів розглядають прецедентні імена (ПІ) як різновид прецедентних феноменів (ПФ), до складу яких ще входять прецедентні тексти, висловлення та ситуації. Науковці виявили такі основні властивості прецедентних феноменів: маркованість, регулярна відтворюваність у мовленні, відомість та зрозумілість значній частині суспільства, образність, емотивність, аксіологічність, експліцитність / імпліцитність, контекстуальність, стилістична забарвленість [1, с. 150; 2, с. 142; 3, с. 130]. Здатність створювати асоціативні зв'язки та соціально-культурна значимість є основними відмінними рисами ПФ [1, с. 150].

Спектр функцій, виконуваних прецедентними феноменами, досить широкий, проте ядерними його функціями постають: оцінна, номінативна, експресивна та функція характеристизації. Разом з тим науковці виокремлюють і більш вузькі функції: маніпулятивна / сугестивна, інформативна, естетична, парольна, міфологічна, смислотвірна / сюжетно-композиційна, персуазивна [4; 5; 6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Корпус прецедентних імен непостійний. Зміна суспільно-політичних обставин, переорієнтація моральних цінностей, зникнення певних понять і виникнення нових зумовлюють рухливість складу прецедентних імен: деякі застарівають і виходять з уживання; інші набувають додаткових значень; виникають нові. Крім того, кожен автор послуговується своїм набором ПФ, який відображає його творчу індивідуальність. **Актуальність** дослідження зумовлена суттєвою роллю ПФ у моделюванні між-

культурної комунікації між автором та читачем; впливом ПФ на формування мовної особистості читача; а також високою частотою звернень до прецедентних одиниць у художніх творах як до засобів експресії та ефективного впливу на свідомість читача.

Формулювання цілей статті. **Мета** статті – виявити роль прецедентних імен у вираженні комунікативних інтенцій А. Крісті. **Мета** роботи зумовлює постановку таких **завдань**: обґрунтувати синонімічність термінів «прецедентний феномен», «прецедентні одиниці» та «прецедентні імена»; з'ясувати семантику вживаних авторкою прецедентних імен; виявити діапазон онімів, якими реалізуються ПФ; обґрунтувати можливість відносити етноніми до класу прецедентних одиниць; визначити набір функцій, виконуваних прецедентними одиницями в художньому дискурсі А. Крісті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прецедентні феномени належать до сфери лінгво-культурної компетенції мовців. Клас ПФ формують прецеденти, які «переживались» членами суспільства та мають культурну значущість і визначають специфіку національного характеру, зберігаються у культурній пам'яті лінгвоспільноти у вигляді ментальних утворень [5].

ПФ втрачають своє основне призначення ідентифікації референта, стають носіями семантики, номінантами визначеного кола якостей, набором певних конотацій, що зумовлює їхнє уживання в якості еталонів / антиеталонів при зіставленні. Вони є вербальними ідентифікатори «невербальних» феноменів (реальних людей, персонажів інших творів, географічних об'єктів, історичних подій тощо), у мовній системі мають різні способи вираження, розкривають пізнавальний досвід людини, набувають узагальнюючого значення, відображають особливості категоризації та концептуалізації дійсності лінгвоспільнотою [5].

У нашому дослідженні ми не проводимо суворої диференціації між термінами «прецедентний феномен» (ПФ), «прецедентні одиниці» (ПО) та «прецедентні імена» (ПІ). Обґрунтуємо це таким чином: ПІ як різновид ПФ знаходиться у статусі гіпонімії по відношенню до ПФ; ПО є вербальними репрезентантами вербальних і невербальних ПФ, тобто слугують способом вираження

абстрактного терміну ПФ. Тому послуговуємося всіма трьома термінами як синонімами.

Прецедентні одиниці слугують допоміжним засобом зображення зовнішності героїв. Як зазначають науковці, «символізують певні риси зовнішності та характеру» [5]. Наприклад, міфоніми Аполлон та Гермес увійшли до універсальної когнітивної бази більшості мовної спільноти як еталони чоловічої краси. В контексті оповідання авторка уводить читача в дім, де згодом сталося вбивство. Для детективного жанру важлива кожна деталь. Свідомо увага читача зосереджується на зовнішності батлера:

*On the contrary, it was opened by one of the handsomest young men I have ever seen. Tall, fair, he might have posed to a sculptor for **Hermes or Apollo**. Despite his good looks there was something vaguely effeminate ....* [8, с. 16].

Експліцитно виражені одиниці, які попередньо передають красу юнака (*one of the handsomest young men, his good looks*), інтенсифіковані за рахунок уведення в текст легко впізнаних міфонімів *Hermes* та *Apollo*. Твердження про те, що молодик міг би слугувати моделлю Аполлона або Гермеса для скульптора, наочно передає всю привабливість персонажа.

Окрім дескриптивної функції прецедентні одиниці постають вдалим інструментом для характеристики персонажів. Так, в очах наратора головна героїня Джеймс Вілкінсон бачиться глупим створінням. Поступово, починаючи з прямих характеристик (*particularly brainless person*), використовуючи метафору (*Jane Wilkinson has the brains of a rabbit*), переходячи до переліку базових шкільних наук (*history, geography, classics*), незнаних для героїні, авторка нав'язує образ безмозгої жінки:

*Only a particularly brainless person could have suggested it. ... In your idiom you would say that Jane Wilkinson has the brains of a rabbit.... The lovely Lade Edgware she doesn't know history, or geography, nor the classics sans doute. The name of **Lao Tse** would suggest to her a prize Pekingese dog, the name of **Moliere** a maison de couture* [8, с. 51].

Кульмінація у цьому наростанні припадає на вживання антропонімів *Lao Tse* та *Moliere*. У цьому прикладі вдало реалізована така властивість прецедентних одиниць як загальновідомість. Героїня є настільки далекою від загально-статистичного рівня інтелекту, що ім'я Лао Дзи у її свідомості сприймається як назва призу для породи Пекінесів, а Мольєр – як назва дома мод. Комбінація всіх цих прийомів створює картину інтелектуальної безодні привабливої Леді Едгверс.

Реалізації характеризувальної функції сприяє також хрононім *Middle Ages* на позначення історичної епохи – Середньовіччя. Ним характеризується новий кандидат у чоловіки – герцог Мертон:

*He (Duke of Merton) was a strictly conservative and somewhat reactionary young man – the kind of character that seemed to have stepped out of the **Middle Ages** by some regrettable mistake. His infatuation for the extremely modern Jane Wilkinson was one of those anachronistic jokes that Nature so loves to play* [8, с. 102].

Із всієї можливої сукупності атрибутів Середньовіччя авторка актуалізує сему старомодності. Імплікована риса стає очевидною внаслідок двох моментів. По-перше, прецедентному хрононіму *Middle Ages* передують пряма характеристика героя (*a strictly conservative and somewhat reactionary*), яка завершується уведенням думки про людину епохи Середньовіччя. Завдяки цьому читачу стає зрозумілим, що фраза допускає інтерпретацію синонімічною лексемам «консервативний», «ретроград». По-друге, характер герцога протиставляється надзвичайно сучасній (*extremely modern*) Джейн в контексті того, що за примхами долі почуття виникають між абсолютно протилежними характерами. Тобто, наявність у лінгвальному контексті ситуативних синонімів та антонімів уможливорює правильне тлумачення прецедентної одиниці.

Ефективність будь-якої експресивної одиниці, включно із прецедентними, посилюється, якщо вона займає сильну позицію в тексті (заголовки, ініціальне речення або фінальне). Так, у романі «*Thirteen at Dinner*» прецедентний антропонім *Madame Tussuads* постає останнім сполученням останнього речення твору. Така структурна комбінація сприяє кращому запам'ятовуванню читачем, збільшенню експресивності одиниці, а також постає останнім штрихом у створення образу головної героїні, яка виявилася трикратною вбивцею:

*P.S. – Do you think they will put me in **Madame Tussuads**?* [8, с. 126].

У своєму передсмертному листі до Пуаро в день перед стратою Джейн пише постскриптом, у якому у вигляді питання виражає бажання потрапити до всесвітньовідомого музею мадам Тюссо. Джейн була акторкою від Бога та за покликанням, вона залучила акторську справу до вбивства. Як справжня слугиня Мельпомени вона потребувала уваги глядачів та захоплення собою. Єдине, що турбує її перед стратою – залишатись у центрі уваги публіки, залишатись знаменитою, навіть після своєї смерті.

У своїх творах Агата Крісті також звертається до релігії як до джерела прецедентних онімів з метою характеристики своїх героїв. Наприклад релігіонім *Anglo-Catholics* є носієм певних ознак та переконань:

Because the Duke of Merton is a pillar of the Anglo-Catholics. Because he wouldn't dream of marrying a woman whose husband was alive [8, с. 122].

Називаючи герцога стовпом Англо-Католицизму (*a pillar of the Anglo-Catholics*), авторка, по-перше, передає його сильні позиції віруючої людини. По-друге, вона натякає на догми цієї релігії, стосовно шлюбного питання. Розлучення є актом, який не вітають у колі віруючих, тим більше одруження з розлученою жінкою. Такий релігійний фанатизм герцога став мотивом для вбивства лорда Едгвейера, чоловіка Джейн.

У романі «*Thirteen at Dinner*» прецедентна одиниця стала у нагоді для формування сюжетної лінії твору – кульмінаційного моменту, коли вбивця видала себе. Увівши у ситуативний контекст висловлення *judgment of Paris* Агата Крісті вдало використала омонімічний потенціал топоніму *Paris* (Париж) та міфоніму *Paris* (Парис):

Somebody – I forget who – had uttered the phrase “judgment of Paris”, and straight away Jane’s delightful voice was uplifted.

“Paris?” she said. “Why, Paris doesn’t cut any ice nowadays. It’s London and New-York that count.” [8, с. 102].

Задля скоєння злочину героїня скористалася майстерністю іншої акторки, яку попросила зобразити саму Джейн Вілкінсон на вечірці бомонду так, щоб ніхто не впізнав підміну. Але ідентична зовнішність не означає ідентичного характеру та інтелекту. Справжня Джейн не була освіченою та добре начитаною людиною. Тому, коли вона припустилась помилки, сприйняв ім'я *Paris* у сполученні *judgment of Paris* за назву міста, а не за ім'я міфологічного героя, хтось із гостей здогадався, що на попередньому ланчі була зовсім інша людина. Ця здогадка сприяла викриттю злочинниці.

Інколи для характеристики героя авторка апелює одночасно до двох прецедентних одиниць із різних джерел, що сприяє більшому прагматичному впливу на читача. Наприклад, обговорюючи гіпотетичні мотиви для вбивства по відношенню до знайомих в готелі, кожен із співрозмовників (Еркуль Пуаро та місіс Аллертон) вживає свою асоціацію:

“I’m trying to imagine motives for crime suitable for everyone in the hotel. It’s quite entertaining. Simon Doyle for instance? ... And Linnet?”

“That would be like the queen in your Alice in Wonderland, “off with her head.” [9, с. 543].

“Of course. The divine right of monarchy! Just a little bit of the Naboth’s vineyard touch. ...” [9, с. 543].

Йдеться про головну героїню, вродливу юну багатійку Ліннет, яка своїм багатством перемашила жениха своєї найкращої подруги. Е. Пуаро як професіонал своєї справи порівнює Ліннет із королевою із «Аліси в країні див». Розуміючи його думку, Аллертон підкріплює цю характеристику біблійонімом *Naboth’s vineyard touch*. Обидві прецедентні одиниці вказують на завищену самооцінку Ліннет, яка усвідомлює всездозволеність та відсутність покарання через своє багатство. Але біблійонім *Naboth’s vineyard* (виноградник Навуфея) окрім характеристики ще й закладає негативне ставлення читача до неї.

Відповідно до сюжету «Старого заповіту» король Агав із дружиною, маючи жодного нестатку, пішли на вбивство бідного селянина заради заволодіння його землею. Для людини, яка виховується на релігійних засадах, Біблія постає джерелом орієнтації добра і зла. Тому, на відміну від літературної алюзії *like the queen in your Alice in Wonderland*, яка натякає лише на самодурість та всездозволеність, біблійонім *Naboth’s vineyard* додає до цієї характеристики ще й негативну оцінку. Важливо наголосити на тому, що це сполучення отримало також узагальнене значення в енциклопедичних (а не у фразеологічних) словниках: *Naboth’s vineyard – another’s possession gotten, by hook or crook*. Електронний словник Wordhunt тлумачить це із більшим наближенням до оригіналу: «предмет побажань; ціль, заради досягнення якої йдуть на злочин» [7].

Асоціативно-образне вживання прецедентного феномену *king David* у вигляді порівняння спостерігаємо в розмові Еркуль Пуаро з Ліннет. Цей біблійонім актуалізує притчу, якою пророк Нафан завуальовано вказав Давиду на його гріхи. Пуаро натякає Ліннет на її аморальну поведінку: зловживаючи своїм багатством, маючи в житті абсолютно все, вона посягнула й на те, що їй не належало, на нареченого своєї подруги, який було єдиним сенсом буття для неї:

... but tough you hesitated, you didn’t hold your hand. You stretched it out and like king David who took the poor man’s one ewe lamb [9, с. 531].

Окрім експресивної характеристики безсоромного вчинку дівчини, цей прецедентний феномен ще й насичений аксіологічністю. Він впливає на формування негативного ставлення читача до героїні.

Вдалим прийомом для надання характеристики особистості є вживання етнонімів як похідних від назв держав чи країн. Апелюючи до етнонімів, авторка актуалізує стереотипні риси національного характеру. Ідея узагальненого образу представника нації викликає багато дискусій у середовищі експертів. Разом з тим, наявність в літературі таких прикладів як раз свідчить про протилежне. В когнітивній базі універсуму все ж таки закладені стійкі асоціації рис характеру із певною нацією, наприклад пунктуальність німців. Щодо нашого детективного жанру психологічну спроможність людини до необдуманого, емоційного вбивства пов'язують із стереотипом людини родом із Латино-Американських країн, яких вважають носіями гарячого, пристрасного, мінливого темпераменту. Англійською мовою це передається етнонімом *Latin*:

«No», said Mr. Bouc thoughtfully. «That is the act of man driven almost crazy with a frenzied hate – it suggests more the *Latin temperament*» [9, с. 156].

Так, у фрагменті із роману «*Murder on the Orient Express*» нанесення джужини ножових поранень жертві приписують людині, сповненої ненависті та помсти, яка при цьому має *Latin temperament*.

В іншому романі «*Death on the Nile*» погрози дівчини Джекі вбити свого зрадника-жениха та його нову дружину під впливом ревності також спонукають мовця характеризувати її етнонімом *Latin*:

She threatened to – well – kill us both. Jackie can be rather – *Latin* sometimes [9, с. 532].

Емоційність латинського темпераменту в концептуальному баченні світу А. Крісті протистоїть англо-саксонській стриманості. Саме етнонім *Anglo-Saxon* використовує авторка для характеристики людини, яка скоїла заздалегідь продумане, ретельно-сплановане вбивство:

It is a crime, that shows traces of a cool, resourceful, deliberate brain – I think an *Anglo-Saxon* brain [10, с. 198].

Як бачимо із наведеного фрагменту, стереотипні риси представника англо-саксонської нації охоплюють продуманість, витриманість, емоційну сталість та винахідливість.

До набору асоціацій, що стоять за прецедентним етнонімом *Oriental* належить спрощене ставлення до смерті у порівнянні із західними цивілізаціями:

You should look on death as the *Oriental* does. It's a mere incident, hardly ever noticeable [10, с. 634].

Тобто, у національній ідеології східних етносів смерть сприймається як ледве помітна подія,

просто як частина буденності, відповідно рівень цінності життя є значно меншим ніж у європейців. Безумовно таке переконання впливає на поведінку людей під час зіткнення з явищем смерті.

Атрибутом прецедентного феномену у вигляді етноніму *British* є упереджене ставлення британців до представників інших етнокультурних спільнот:

It wasn't as though he had the ordinary *Britisher's* dislike, and mistrust of foreigners [9, с. 548].

У цьому фрагменті героїня посилається на цей національний стереотип у відчаї від того, що не може зрозуміти неочікувано різкий спалах неприязні свого сина по відношенню до м. Пуаро, який є французом.

Як бачимо із проаналізованих прикладів, кожен етнонім має своє асоціативне поле та належить культурному простору як автора, так і читача. Етнонім визначає специфіку національного характеру, цінності та переконання етносу, які зберігаються у когнітивній базі спільноти. Це уможливило віднести етноніму до класу прецедентних феноменів.

З метою характеристики успішного фінансового стану персонажа доречним, на думку авторки, є вживання прецедентного годоніму (назва вулиці) *Wall Street*:

He was half American, as his mother was a daughter of W. K. Van der Halt, the *Wall Street* millionaire [10, с. 162].

Прецедентний онім універсального рівня *Wall Street* є метонімічним образом фінансової потужності та фінансового центру Сполучених Штатів, розпізнаваний у всьому світі. Цей район сприймається як «кузня» успішних фінансистів, багатіїв. Не дивно, що місіс Аллертон, не знаючи напевно, але відчуваючи заможний стан певного містера Педдінгтона, апелює саме до цього терміну:

Probably the kind of man one reads about in the paper who operates on *Wall Street*.... I'm sure he must be extremely rich [9, с.549].

Після цих слів Аллертон експліцитно вживає прикметник *rich*, чим посилює своє припущення щодо фінансово-забезпеченого положення Педдінгтона.

Антропоніми британських монархинь *Elizabeth* та *Victoria* виявились вдалими для реалізації дескриптивної функції в дискурсі А. Крісті. Наприклад:

Instead, he seemed to see a more imposing *Elizabethan* mansion, a long sweep of park, a bleaker background [9, с. 502].

Референтом прецедентного антропоніму *Elizabethan* є особняк найбагатшої дівчини Англії,

двадцятирічної спадкоємиці мільйонів свого батька, Ліннет Ріджвей, із якою заручений Лорд Вінделшем. У своїх мріях про життя після одруження він бачить своє сімейне гніздо як палац, який авторка зображує виразом *Elizabethan mansion*. Лінгвальний контекст цього сполучення, де слідом за фразою *Elizabethan mansion* згадується наявність просторого парку (*a long sweep of park*), пустинного заднього плану (*a bleaker background*), що було властиво особнякам Єлизаветинської епохи, вказує на реалізацію дескриптивної функції. Разом з тим, в алюзивному образі *Elizabethan mansion* закладений натяк на королівський рівень статків, які герой може отримати після одруження, тобто можна говорити і про функцію інтенсифікації.

В іншому випадку прецедентне ім'я королеви Вікторії реалізує стереотип її похмурого, суворого погляду:

Queen Victoria at her most disapproving couldn't have looked more grim [8, с. 562].

У контексті сюжету Містер Річетті був дуже розлютований на самовпевнену багатійку Ліннет, яка помилково відкрила листа, адресованого йому. Розлютований погляд Річетті експресивно зображено за допомогою антропоніма *Queen Victoria*.

Бібліонім *Eve* у словосполученні *traditional costume of Eve* відіграє не тільки дескриптивну, але й одночасно евфемістичну функцію. В епізоді йдеться про зображення жінки без одягу на обкладинці книги, яку демонструє місіс Оттербурн мосьє Пуаро у присутності своєї привабливої молодшої доньки:

It (book) still bore its original jacket, a gayly coloured affair representing a lady with smartly

shingled hair and scarlet fingernails sitting on a tiger skin in the traditional costume of Eve [8, с. 525].

Універсальне знання про зовнішній вигляд Єви допоміг авторці уникнути відвертого опису жіночої статті і тим самим передати атмосферу зняковості та незручності з-посеред присутніх.

Висновки: внаслідок аналізу чотирьох детективних романів виявлено 78 випадки вживання прецедентних імен. Клас III у дискурсі А. Крісті переважно представлено такими мовними одиницями: антропонімами (25 од.), топонімами зі своїми різновидами (15 од.) та етнічними (17 од.). Меншу частотність виявили міфоніми (5 од.), бібліоніми (5 од.), релігійніми (3 од.), хрононіми (4 од.) та ергоніми (4 од.). На прикладах було доведено, що етнічними, як репрезентанти національного стереотипу, може бути віднесені до групи прецедентних одиниць. III вживаються не для ідентифікації референта, а для його характеристики, тому провідною функцією III у розглянутому дискурсі є характеризувальна (42 од. = 54%). До частотних функцій також належить дескриптивна (25 од. = 32%), метою якої є формування наочного образу персонажів та різних об'єктів у свідомості читача. Решта відсотків (14%) охоплюють оцінну, евфемістичну, сюжетно-твірну та функцію інтенсифікації, які часто перетинаються. Особливістю характеризувальної функції бібліонімів є те, що вона органічно поєднується із оцінною функцією, оскільки Біблія слугує ціннісними орієнтиром у визначенні поганих та добрих вчинків. **Перспектива** дослідження полягає в аналізі прецедентних одиниць як засобів міжкультурної комунікації між автором та читачем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Іноземцева Н. В. Интертекстуальность и прецедентность как основные признаки англоязычного компьютерного дискурса. *Вестник ОГУ. №11(172)*. 2014. С. 147–151.
2. Колоїз Ж. В. Проект українського «Словника прецедентних феноменів». *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2017. Вип. 16. С. 139–160.
3. Селіванова О. О. Прецедентна мотивація номінативних одиниць (на матеріалі української мови). *Лінгвістична палітра. Філологічні студії / заг. ред. Л. А. Лисиченко*. Харків, 2009. С. 129–139.
4. Великородна Ю. М. Прецедентні феномени в американському медійному дискурсі : дис. ...канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2012. 220 с.
5. Найдюк О. В. Семантичні та функціональні особливості прецедентних феноменів у німецькомовному дискурсі : автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 12 с.
6. Рослицька М. В. Прецедентне ім'я в політичному дискурсі: формально-семантичні ознаки і соціоприматичний потенціал (на матеріалі промов президентів України, Польщі та Франції кін. XX – поч. XXI ст.) : дис. канд. філол. наук : 10.02.15; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2019. 357 с.
7. WoordHunt URL: <https://woordhunt.ru/word/naboth>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

8. Christie A. Thirteen at Dinner. *Five Complete Hercule Poirot Novels*. Avenel books. New York. 1980. PP. 1–127.
9. Christie A. Death on the Nile. *Five Complete Hercule Poirot Novels*. Avenel books. New York. 1980. PP. 497–663.
10. Christie A. Murder on the Orient Express. *Five Complete Hercule Poirot Novels*. Avenel books. New York. 1980. PP. 127–255.